

Katowice, 17 grudnia 2024 r.

NPII.4131.1.993.2024

Rada Miejska Mikołowa

**Zawiadomienie
o wszczęciu postępowania**

Zawiadamia się, że zgodnie z art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) zostało wszczęte postępowanie nadzorcze w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały Nr VIII/88/2024 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 19 listopada 2024 r. w sprawie zmiany uchwały nr II/21/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 27 listopada 2018r., w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat, a także trybu ich pobierania, w całości, jako sprzecznej z art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm), dalej jako "ustawa o pomocy społecznej".

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 19 listopada 2024 r. Rada Miejska Mikołowa podjęła uchwałę Nr VIII/88/2024 w sprawie zmiany uchwały nr II/21/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 27 listopada 2018 r., w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat, a także trybu ich pobierania, dalej jako "uchwała". Została ona doręczona organowi nadzoru w dniu 22 listopada 2024 r.

W podstawie prawnej przedmiotowej uchwały Rada Miejska wskazała m.in. przepis art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej *Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.* Wskazany przepis ustawy, wprowadza obligatoryjne elementy uchwały, tj.:

- 1) szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi);
- 2) szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat;
- 3) tryb ich pobierania.

Zauważyć należy, że uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego, więc winna ona kompleksowo regulować zawartą w niej materię. Przyjmuje się, iż rada powinna ująć w uchwale podejmowanej na podstawie art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej wszystkie kwestie wskazane w tym przepisie. Pominięcie przez organ stanowiący gminy któregoś z wymienionych w upoważnieniu ustawowym elementów skutkuje brakiem pełnej realizacji tego upoważnienia i ma istotny wpływ na ocenę zgodności z prawem podjętego aktu.

Z kolei ust. 6a art. 50 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że: *W przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.* Zgodnie zaś z ust. 6b tego przepisu *Rada gminy może postanowić o rozszerzeniu katalogu osób, o których mowa w ust. 1 i 2, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych.*

Przedmiotową uchwałą Rada Miejska wprowadziła następującą zmianę w uchwale nr II/21/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 27 listopada 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat:

W § 4 po ust. 2 dodaje się ust. 3 o brzmieniu: „Opłata za usługi opiekuńcze świadczone przez opiekuna osoby starszej lub starszego opiekuna osoby starszej, w ośrodku wsparcia działającym w strukturze centrum usług społecznych, zawarta jest w opłacie za pobyt w tym ośrodku wsparcia.”

W ocenie organu nadzoru powyżej przyjęta regulacja została podjęta z naruszeniem art. 50 ust. 6 ustawy. Przepisy art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy nie zawierają bowiem upoważnienia dla rady gminy do określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia. Uwzględnienie opłaty za usługi opiekuńcze dla osób korzystających z ośrodków wsparcia powinno stanowić materię uchwały podjętej na podstawie art. 97 ust. 5 ustawy. Opłata za pobyt w ośrodkach wsparcia, zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy, powinna bowiem uwzględniać przyznany zakres usług, a więc również usług opiekuńczych, jeśli takie zostały przyznane osobie korzystającej z pobytu w ośrodku wsparcia.

Materia regulowana na podstawie upoważnienia z art. 50 ust. 6 i 6a ustawy nie obejmuje określania opłat za korzystanie z usług świadczonych w ośrodkach wsparcia. Wprowadzone dodanym niniejszą uchwałą przepisem § 4 ust. 3 zastrzeżenie należy więc uznać za bezprzedmiotowe.

Powyżej opisane uchybienie należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, a sprzeczność ta jest oczywista, bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od daty jego podjęcia (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; CBOSA).

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały Nr VIII/88/2024 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 19 listopada 2024 r. w sprawie zmiany uchwały nr II/21/2018 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 27 listopada 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od tych opłat, a także trybu ich pobierania - w całości, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie:

Stronie przysługuje prawo złożenia wyjaśnień w sprawie.

Termin na wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego upływa z dniem **22 grudnia 2024 r.**

Z upoważnienia Wojewody Śląskiego
Wydział Nadzoru Prawnego - Zastępca
Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego
Iwona Andruszkiewicz